

L'ART DEL PAGÈS

SECCIÓ D' AGRICULTURA PRACTICA.

Reconeixement dels alcohols y desnaturalisació dels impurs

Publica la *Gaceta* la real ordre prescribint lo procediment á que han d' ajustarse las operacions de reconeixement y desnaturalisació dels alcohols d' industria estrangers que 's presentin en las aduanas habilitadas pera que per ellas pugan ser introduhits en Espanya.

Heus aqui la part dispositiva de dita real órde:

Reconeixement

Primera operació.—En una ampolleta d' ensaig ben neta s' hi colocarán dos centímetros cúbichs proximament del alcohol que s' ha de reconeixer, y sobre d' ell se tirarà y que passi per las parets de l' ampolla, un volúm igual d' ácit sulfúrich pur de 66 graus é incolor. S' observarà primer, sense sacsejarlo, si 's forma una part colorejada entre las duas capas d' ácit y alcohol, y després se sacsejarà l' ampolla sense barrejar los dos líquits, observant si pren color la barreja al cap d' un quart d' hora. Si al fer aquesta operació s' observa primer la part intermitja colorejada, y després coloració perceptible, l' alcohol es impur, y per lo tant, rebutjable pera béurel.

Segona operació.—En una ampolleta d' ensaig ben neta, se colocarán uns quatre centímetros cúbichs del alcohol,

y sobre dell s' hi tirarà un volúm igual d' una solució de potassa caustica per l' alcohol, preparada ab una part de potassa y tres d' aygua destilada. Se sacsejará desseguida l' ampolla pera que 's barrejin los dos líquits, y s' observarà si pren color groch la barreja, mirant l' ampolla per refracció, ó per entre claror. Si 'l líquit adquireix coloració groga perceptible per refracció, se considerará l' alcohol com impur, y per lo tant, impropí pera beguda; sense que sia obstacle pera sa acceptació lo color esgroguehit que puga apareixer en lo menisch del líquit mirat per reflexió.

Pera las duas operacions bastará la observació durant un quart d' hora en cada una.

Desnaturalisació dels alcohols impurs

En lo bocoy ó envás ahont estigui contingut l' alcohol, s' hi afegirá una part de petroli per cent d' alcohol, ó sia un litro en cada hectólitro, sacsejantho be pera que 's barrejin los dos líquits.

Las probas de regoneixement y las operacions d' inutilisació ó desnaturalisació dels alcohols d' industria extranjers se practicarán per los inspectors farmacéutichs de las Aduanas, ab intervenció dels funcionarios pericials del ram, encarregats del despatx, que firmarán ab aquells las diligencias de proba y desnaturalisació.

Los importadors d' alcohols extranjers satisfarán als inspectors farmacéutichs l'50 pessetas per cada ensaig que aquets practiquin.

Será d' obligació dels mateixos importadors lo facilitar en cada cas lo de petroli que sia necessari pera la desnaturalisació del alcohol d' industria que introduheixin en lo regne.

Las aduanas classificarán los alcohols d' industria extranjers per las marcas que usin las fábricas y la proba se fará per una pipa per cada 10 de la mateixa marca.

Cultiu del sumach (roldó) en Sicilia.

(Extracte d' un estudi de Mr. Giuseppe Juzenga)

IV.

Labors: primer any y sucesius.—Reemplás ó replantejament de las plantas que 's perden.—Arrencada ó extirpació dels rebrots.

Lo conreu del sumach ó sas labors, tenen per objecte, mantenir la terra estovada y permeable al entorn de las plantas, netejar lo terreno de tota vegetació expontánea, dantli una disposició tal, que sia ó no plá, las ayguas de la pluja s' escorrin ab mes ó menos promptitut pero sens que jamay s' embassin.

L' eyna mes usada en Sicilia y especialment en la campinya de Palermo ahont aquest cultiu se troba mes floreixent, es l' aixada que s' emplea en totas las labors que exigeixen profunditat. També se pot segons los payssos, escullir l' instrument mes comunment usat en ells y aquells que s' emplean pera 'ls travalls de las vinyas.

La terra cavada se posará sobre la línea de plantas disposada en crestalls ó caballons lo que facilitarà l' escurrimient de las ayguas y al propi temps augmentant la superficie del terreno mateix l' exposa millor al ayre y al sol.

En lo primer any exigeix lo sumach un treball d' aixada freqüent desde Desembre ó Janer época de la plantació fins á últims de Setembre.

Aquest treball varia no obstant, y se compren facilment, segons l' estat de la terra en que s' ha efectuat la nova plantació, pero se pot dir que per terme mitj se compondrá de set labors donadas á la terra; las tres primeras profundas de Janer á Abril, altre menos profunda en Maig y tres de superficiales de Juny á Setembre, las quals son mes bé aixarcolaments que labors.

Desde 'l segon any ja se simplifica lo cultiu del sumach. Se li dona una primera cabada en Desembre ó Janer com en lo primer any de la plantació disposant la terra en caballons com ja s' ha dit.

En lo mes de Mars se dona la segona labor, que té per objecte remoure bé la terra, arrancar las herbas y acabar de regularisar lo terreno. S' escull aquest mes, porque en Sicilia no son

ja de temer las plujas continuadas que podrian endurir la terra, després d' aquell treball ó labor y desenrotllar major quantitat d' herbas dolentas.

En lo mes de Maig s' efectúa la labor última, que es superficial, tenint per objecte escatar ó estobar la terra, lliurantla de las últimas herbas que expontáneament creixen.

Aquesta operació final, no es generalment practicada per tots los cultivadors de sumach, pero si, per los que coneixen l' importancia del rendiment d' aqueixa planta quan se somet á un bon cultiu.

Succeheix durant lo segon any de feta la plantació que moren algunas plantas, sobre tot quan son procedents d' una regió distant. Dehuen reemplaçarse eixas plantas per altres de noves lo mes prompte possible en lo segon any y avans de la primera labor que deu darse á la plantada.

Si á pesar d' aquest segon ensaig no 's consegueix lo resultat satisfactori en certs punts de la plantació, no obstant l' estar segurs de la bona qualitat del planter, es convenient y necessari renunciar á replantar-lo novament en los mateixos paratges, per quan aquestas experiencias demostran que es conseqüència d' un vici ó defecte particular del terreny, mes bé que altra causa, lo que impideix lo desenrotlló ó creixensa de la planta.

Segons las observacions fetas, sobre aquest particular, en las terras dels collets de Palermo, los paratges ahont lo sumach no pot vegetar son aquells en que hi domina un sub-sol, ja de roca dura y casi impermeable ó tan argilenchs, que deturant las ayguas y humitats al entorn de las arrels del arbret impossibilitan son desenrotlló com ja s' ha fet menció.

Es probablement eixa falta de permeabilitat del sub-sol, que retenint llarch temps l' humitat després de las plujas continuadas, constituheix lo medi mes favorable al desenrotlló de la parásita especial que ataca á las arrels y determina finalment la mort de la planta. Però si existeix algun dubte respecte á la bona qualitat de las plantas aixís com de sa tendresa y aptitut vegetativa, especialment si procedeixen d' altres payssos y han fet un llarch viatge, y mes si tot aixó ocorreix ahont lo sumach no s' ha cultivat may, será obrar ab prudencia y previsió pera obtenir una plantació ben poblada y productiva, lo reemplaçar mes d' una vegada las plantas que 's morin sobre tot quan sigan numerosos los claros que 's notan desde 'l primer any.

Lo sumach una vegada ja adult, al tercer any, trau ab profusió rebrots ó tanys que creixen al seu entorn y qual número aumenta ab sa edat.

Aquest desentrotllo se verifica desde la primavera fins á derrers del estiu, avans y després de la recolecció de la fulla.

Eixos rebrots son respectats al donarse las labors de primavera y estiu, pero dehuen esser estrets durant l' hivern pera vendre 'ls ó servir á son duenyo pera planter, ab la inteligencia de que encar que no se destinin pera semblant objecte será per aixó indispensable l' arrancarlos per que del contrari perjudicarian notablement á la planta mare.

(Per la traducció) RICART GINEBREDY Y RIERA.

SECCIO DE VARIETATS.

CALENDARI DEL HORTOLÁ

VALENCIA

Jo tinch un *Calendari*— molt verdader

que com sempre 's renova—may se fa vell

Quant l' *Ivern* s' arremata—trists senyals té:

pero ben pronte mohuen—els sorollers,

y de la bresquillera—y albercoquer

els tendres brots despunten—pintats de vert.

Pronte la flor dels abres—mes primerenchs

la *Primavera* anuncien—ab sos ramells.

¡Son flors de despedida—del passat fret,

y florida enramada—del temps vinent

que retornará enfruytes—lo que en flors reb!

Del meu hort cada fruita—senyala un mes:

¡pinta de roig la seua—l' alt cirerer!

Es el mes de les roses,—la *Ascensió* vé.

¡Ja la verdosa pruna—gropa 's va fent!

Sant Joan ja se acosta, de *Juny* s' entén;

y á la *Verge del Càrme*,—reyna del cel,

la terra entre ses fruites—li fa el present

de la aygualosa pera—y el cascabell,

que refresquen els llabis—en l' *Estiu* sech

de que lo cor y centre—*Joliol* es.

La bresquilla *agostenca*—be se coneix

y bé lo mes senyala — lo nom que té.
Melocotons, pavies;—gíngols..... ¿quin mes
sino lo de *Setembre*—criden ensemps?
«*Octubre*» diu gronjanse—lo magraner,
carregat de magranes—que engrunsa el vent
y que les plujes obrin—del *Otony* fresch
y «*Tot Sants*» y «*Novembre*»—dihuen després
les de olor encisera — pomes de Ivern.
Per fi aplega la fruita d' or sobre argent,
Quant ja del any arriba—lo darrer mes,
y com dorat lletrero—sobre fons vert
taronjers y llimeres — ab richs pomells
«¡*Nadal Nadal!*» escrihuen—y *Nadal* vé.
L' any nou sempre s' espera—millor que 'l vell:
mes l' hort ja sense vida — trist y nuet,
diu com lo Calendari:—*Sobre tot, Deu.*

R. FERRER Y BIGNÉ

SECCIÓ DE NOTICIAS AGRICOLAS.

Als Urgellenchs.—La Comissió organitzadora de la manifestació que tingué lloch á Mollerusa 'l diumenje últim, entre altres coses, deya en una proclama que dirigí al públich.

«Acudiu, donchs, tots á Mollerusa: no deixeu en vostres pobles mes que á las donas, á las vellas y als noys, y si n' hi hagués, á aquells que no tinguin los hàbits y lo propòsit d' observar una conducta respectuosa, digna y elevada, com cumploix á qui defen sos interesos ab las santas armas de la Justicia.

Acudim, agropats los pobles ab senyeras endoladas que revelin lo dolor de nostras ànimas y anuncien la consternació que va á apoderarse del Urgell, si acás nostras veus de justicia y salvació fossin desohidas. Però reuniuse ab ordre, sense manifestacions tumultuosas y portéuse ab la cordura y sensatés de que sempre havém donat probas.

Urgellenchs, teniuho present: si hi hagués homes bastant miserables pera invitarvos á donar veus subversivas ó á promoure tumultos, consideréu los com enemichs: si algú vos invités á algun acte de forsa contra 'ls representants, empleats ó dependents de la Societat Canal d' Urgell ó contra sas propie-

tats particulars ó de la Companyia ó tractés de fer alguna manifestació de desagrado contra 'ls que concorrin á la subasta del cónon de la oliva, féulo callar immediatament y poséulo á la disposició de la Autoritat mes propera ó de la forsa pública mes immediata. No hi reparéu, ¡perque aqueix tal seria un enemich de vostres interessos, de vostra fama y de vostra honra.»

Celebrada á Mollerusa la reunió ab assistencia d' uns catorze mil regents del Canal d' Urgell y xeixanta pobles ab sos estandarts endolats. Hi hagué una unió estretíssima, regnant un orde complert. Davant del seu frustrat temor de las influencias poderosas reclaman novament lo concurs de la premsa il·lustrada.

Demá hi torna haver reunió á Lleyda, ahont acudirán comissions de representants de tots los pobles interessats del Urgell y ab assistencia de las corporacions de la capital.

Comers de plantas.—Los perjudicis que causa á la horticultura y floricultura la disposició que 's dictá fá ja alguns anys, pera evitar la propagació de la filoxera, que per desgracia no s' ha evitat, han sigut y son incalculables. Es una vera llástima que una industria com la de la floricultura, que en lo plá de Barcelona había pres tan vol, ocupantshi en ella molta gent, se trobi avuy en decadencia per lo motiu indicat, habentshi de afegir que las ditas disposicions, son causa de molts abusos. Se fá indispensable, y opiném que aixó fora lo mes convenient y oportú, que 's modifiquessin lo més aviat possible las exageradas é inútils disposicions sobre plantas vivas, en lo sentit de lliurar á las dos industrias ja citadas, del malestar y marasme que aquellas disposicions las hi han causat.

Lliga regional del Baix Aragó.—Ab aqueix nom tracta de constituhirse una Societat de la que 'n formarán part tots los amants de la prosperitat del Baix Aragó, fent complerta abstracció de las cuestiones políticas.

¡Avant y fora!

Pansa valenciana.—De Gandia escriuhen que lo preu de la pansa ha tingut un petit augment, haventse fet ja algunas compras á 20 pessetas quintá.

A dit propòsit nos plau manifestar, que segons notícias, ha tingut molta acceptació en Lóndres la pansa remesa per un culliter que ha empleat pera la confecció de sa fruyta una máquina secadora, de la que ja tenen coneixemen nostres lectors.

Las bonas condicions que per aquet medi adquireix la pansa, unidas sens dupte á una confecció molt esmerada de las caixas y al bon gust dels envasos, han fet que s' arribés á pagar, segons nostras notícias, fins 50 xelins, preu exajérat enguany, en que tan abandonada se veu la pansa valenciana.

MERCATS FIRAS Y CULLITAS.

Alcañiz (*Baix Aragó*)—Han comensat á funcionar alguns molins olearis de aquella ciutat, y ja s' ha obert lo preu de 9 pissetas la arroba del oli procedent de las olivas verdas, ó siga de las que cahuen del arbre avans de la recolecció.

Se suposa, que aviat arribará á 10 pissetas dit caldo.

Falset.—Lo dia 30 del mes que som se celebrará la fira anyal de costum esperant que, com sempre, se veurá molt concorreguda.

Vich.—Lo temps no podía venir millor pels sembrats. Las plugetas de aquets últims dias haurán sigut molt beneficiosas, y 'ls blats ja 's poden dar per mitx guanyats, quan tenen bona naxensa.

Los pobres pagesos gemegan molt per la pérdua del bestiar porquí, y realment tota aquesta comarca, que ha sigut la mes perjudicada, haurá suferit una pérdua de consideració, puix del import dels porchs grossos, molts son los masovers y petits parcers, que'n pagan l' arrendament y altres nólits. La industria llangonissera d' esta ciutat se'n ressentirá també molt. Com ara ja s' ha comensat á matar, nos complavém en fer constar, que la viligancia sobre las carns es rigurosa, y cada porch que 's mata, se 'l té vint y quatre horas d' observació y s' en fa una minuciosa visura, segons diu *La Veu del Montserrat*.

Los preus del mercat son: Xeixa, á 13'50 pesetas la quartera, —Forment, á 12'50.— Mestall, á 10'50.—Ségol, á 9.—Ordi, á 7'25 —Cibada, á 6.—Espelta, á 5.—Blatdemoro, á 9' 50.—Fajol, á 10.—Fabas á 10'50.—Llegúm, á 13'50.— Fasols, á 12.— Mill, á 10.— Ciurons, á 12.

IMPRENTA DE VÍCTOR BERDÓS Y FELIU, MOLAS, 31.—BARCELONA.